

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Epistolarvm Innocentii III. Romani Pontificis Libri Vndecim

Innozenz <III., Papst>

Parisiis, 1682

Narbonen. Archiepiscopo & suffraganeis ejus, Abbatibus quoque, Prioribus,
& aliis Ecclesiarum Praelatis, Comitibus etiam, & Baronibus, & universo
populo in Narbonen. provincia constitutis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-20006

femen. Capitulo dedimus in mandatis ut ipsum redire volentem nulla ratione recipiant; ut sic saltem, quem timor Dei, & bonum obedientiæ, (de cujus laude quid sentiendum sit, ex diverso melius demonstratur, cum secundum Prophetam peccatum ariolandi sit repugnare, & scelus idolatriæ nolle acquiescere) à malo non revocat, ecclesiasticæ saltem coërceat severitas disciplinæ. Quocirca discer. vestræ per apost. scripta mādamus, & sub pœna officij & beneficij quanta possumus districtione præcipimus, quatenus, nisi dictus Episcopus & alij quæ statuimus & mandavimus infra viginti dies post receptionem literarum nostrarum curaverint adimplere, vos ea sublato cujuslibet con. & ap. ob. exequi non tardetis, & præfatum Episcopum excommunicatum per regnum Alamanniæ nunciantes, excommunicationem ipsam faciatis dominicis & festivis diebus pulsatis campanis & accensis candelis publicè innovari. Quòd si ambo &c. alter vestrum &c. Datum Spolet. XII. Kal. Septemb.

Scriptum est Hildesemen. quondam Episcopo juxta tenorem literarum istarum. Scriptum est Hildesemen. Capitulo. Scriptum est Clericis & laicis Herbipolen. Scriptum est Coloniæ. Archiepiscopo & suffraganeis ejus ut ipsum excommunicatum denuncient, & excommunicationem ipsam faciant dominicis & festivis diebus pulsatis campanis & candelis accensis publicè innovari. In eundem modum Magdeburgen. Archiepiscopo & suffraganeis ejus. In eundem modum Salsburgen. Archiepiscopo & suffraganeis ejus.

NARBONEN. ARCHIEPISCOPO
*& suffraganeis ejus, Abbatibus quoque, Prioribus, & aliis Ecclesiarum Prælatibus, Comitibus etiam, & Baronibus, * & universo populo in Narbonen. provincia constitutis.*

* In vet. cod. MS. Biblioth. Colbertianæ legitur, & personis per Narbon. provinciam Epist. 336. Hortatur ad facrum bellum contra Saracenos, pro recuperatione terræ sanctæ.

Post miserabile Hierosolymitanæ regionis excidium, post lachrymabilem stragem populi Christiani, post deplorandam invasionem illius terræ in qua pedes Christi steterunt, & ubi Deus Rex noster ante secula salutem in medio terræ dignatus est operari, post ignominiosam nobis vivificæ crucis translationem, in qua salus mundi pependit, & delevit chirographum mortis anti-

quæ, apostolica sedes super tantæ calamitatis infortunio conturbata laboravit clamans, & plorans, ita quòd præ incessanti clamore rauca facta sunt fauces ejus, & ex vehementi ploratu penè ipsius oculi defecerunt. Verum ne si secundum Prophetam Hierusalem obliti fuerimus, obliuiscatur nos dextera nostra, adhæreat lingua nostra faucibus nostris, si non meminerimus ejus, clamat adhuc apostolica sedes, & quasi tuba vocem exaltat, excitare cupiens populos Christianos ad prælium Christi bellandum, & vindicandam injuriam crucifixi, usa ipsius verbo dicentis: *O vos omnes qui transitis per viam, attendite, & videte si est dolor similis sicut dolor meus.* Ecce enim hereditas nostra versa est ad alienos, domus nostræ ad extraneos devenerunt, vix Sion lugent, eò quòd non sint qui veniant ad solennitatem, facti sunt inimici ejus in capite, sepulchrum Domini, quod Propheta gloriosum fore prædixit, prophanatum ab impiis, inglorium est effectum. Gloria nostra (de qua dicit Apostolus, *Mihi autem absit gloriari, nisi in cruce Domini nostri Jesu Christi*) sub manu tenetur hostili, & ipse Dominus noster Iesus Christus, qui captivitatem nostram pro nobis moriens captivavit, quasi captivatus ab impiis, ab hereditate sua cogitur exulare. Existente quondam in castris arca Domini Sabaoth, Vrias domum suam ingredi recusavit, à licito etiam uxoris se compescens amplexu. Nunc verò Principes nostri, gloria Israël de loco suo in injuriam nostri trās-lata, vacant adulterinis amplexibus, delitii & divitiis abutentes, & dum se invicem inexorabili odio persequuntur, dum unus in alium suas nititur injurias vindicare, non est quem moveat injuria Crucifixi, non attendentibus ipsis quòd jam insultant nobis inimici nostri, dicentes: Vbi est Deus vester, qui nec se potest nec vos de nostris manibus liberare? Ecce jam prophanavimus sancta vestra. Ecce jam ad desiderabilia vestra manum extendimus, & ea loca impetu primo violenter invasimus, & ea vobis tenemus invitis, in quibus superstitionem vestram principium fingitis suscepisse. Jam infirmavimus & confregimus hastas Gallorum, Anglorum conatus eliminavimus, Theutonicorum vires compressimus. Nunc secundò Hispanos domuimus animosos; & cum omnes virtutes vestras

vestras in nos duxeritis concitandas, vix adhuc in aliquo profecistis. Vbi ergo est Deus vester? Exurgat nunc, & adjuvet vos, & fiat vobis & sibi protector. Theutonici siquidem, qui se præsumebant inauditum de nobis reportare triumphum, ad nos vehementi spiritu transfrerant; & cum solum castrum Baruth nullo defendente cepissent, nisi eos sicut & alios Principes vestros fugæ beneficium liberasset, in se potentiam nostram graviter fuissent experti, & eorum stragem ipsorum soboles perpetuo deploraret. Reges enim & Principes vestri, quos dudum de terra fugavimus Orientis, ut timorem suum audendo dissimulent, ad suas latebras (ne dicamus regna) reversi, malunt se invicem expugnare, quam deuo vires nostras & potentiam experiri. Quid igitur superest, nisi ut his, quos fugientes in excusationem vestram ad terræ custodiam dimisistis, gladio ultore peremptis, in terram vestram impetum faciamus, nomen vestrum & memoriam perdituri? Qualiter ergo, fratres & filij, opprobria exprobrantium repellemus? Qualiter eis poterimus respondere, cum eos pro parte verum prosequi videamus, sicut nuper ad audientiam nostram certa significatione pervenit? Recepimus enim literas de partibus transmarinis, quod cum Theutonici Accon navigio pervenissent, Castrum Baruth obtinuerunt nemine defendente. Sarraceni verò in Ioppen facientes impetum ex adverso, eam per violentiam occuparunt, & caesis multis Christianorum millibus, eam funditus destruxerunt. Verùm Theutonici rumoribus de morte Imperatoris acceptis, non expectato passagij tempore, naves reduces ascenderunt. Vnde Sarraceni, qui ad resistendum eis exercitum paraverant copiosum, in terram Christianorum adeo debacchantur, ut Christianis nec sine periculo civitates egredi liceat, nec in ipsis sine formidine remanere, immo eis gladius foris imminet, metus intus. Assumite igitur, filij, spiritum fortitudinis, scutum fidei, & galeam salutis accipite, non in numero, aut viribus, sed Dei potius, cui non est difficile in multis vel in paucis salvare, potentia confidentes, & ei per quem estis, vivitis, & habetis, secundum facultates proprias subvenite. Ipse quidem pro vobis semetipsum exinanivit, formam servi accipiens, in si-

militudinem hominum factus, & habitu inventus ut homo, factus obediens usque ad mortem, mortem autem crucis; & vos eo paupere abundatis, ipso fugato quiescitis, & nec inopi nec exuli subvenitis. Quisquis igitur in tantæ necessitatis articulo suum negaverit obsequium Iesu Christo, cum ante tribunal ejus astitit judicandus, quid ad suam excusationem ei poterit respondere? Si Deus subit mortem pro homine, dubitabit homo mortem subire pro Deo, cum non sint condignæ passionis hujus temporis ad futuram gloriam quæ revelabitur in nobis? Negabit etiam servus domino divitias temporales, cum dominus servo divitias largiatur æternas, quas nec oculus vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascenderunt? Thesaurizer igitur homo thesauros in cælis, ubi fures non effodiunt, nec furantur, ubi nec arugo nec tinea demolitur. Omnes & singuli accingantur ita quod in proximè sequenti Martio quælibet urbes per se, similiter & Comites & Barones juxta facultates proprias, ad defensionem terræ nativitatibus dominicæ certum in expensis suis dirigant numerum bellatorum, illic saltem per biennium moratorium. Licet autem instantia nostra cotidiana sit omnium Ecclesiarum sollicitudo continua, modo tamen hanc quasi præcipuam inter alias sollicitudines reputamus, per quam terræ orientali totis desideramus affectibus subvenire; ne si fortè fuerit dilata subventio, residuum locustæ comedat brucus, & fiant novissima deteriora prioribus. Verùm ne nos aliis onera gravia & importabilia imponere videamur, digito autem nostro ea movere nolimus, dicentes tantum, & aut nihil aut minimum facientes, cum qui fecerit & docuerit, magnus vocetur in regno cælorum, ejus exemplo qui cæpit facere & docere, ut & nos, qui, licet immeriti, vicem ejus exercemus in terris, bonum aliis præbeamus exemplum, in personis pariter & in rebus terræ sanctæ decrevimus subvenire; dilectis filiis nostris Stephano tit. S. Praxedis Presbytero & Petro tit. S. Mariæ in via lata Diacono Cardinalibus, apostolicæ sedis Legatis, viris utique timoratis, scientia & honestate præclaris, potentibus in opere & sermone, quos inter alios fratres nostros speciali caritate diligimus, manu propria crucis signaculum imponentes, qui

exercitum Domini humiliter & devotè præcedant, & non mendicatis suffragiis, sed nostris & fratrum nostrorum sumptibus sustententur: per quos etiam aliud competens subsidium eidem terræ destinamus. Interim autem dictum Petrum sanctæ Mariæ in via lata Diaconum Cardin. ad carissimorum in Christo filiorum nostrorum Philippi Francorum & Richardi Anglorum Regum Illustriū præsentiam destinamus ad reformandam pacem vel treugas saltem usque ad quinquennium ordinandas, & exhortandos populos ad obsequium crucifixi: [* quem sicut apostolicæ sedis Legatum volumus & mandatis & statutis ipsius humiliter obediri.] Dictum autem Stephanum sanctæ Praxedis Presbyt. Card. Venetias pro terræ sanctæ subsidio destinamus. De communi præterea fratrum nostrorum deliberatione statuimus, & vobis, fratres Archiepiscopi & Episcopi, & filij Abbates, Priores, & alij Ecclesiarum Prælati, districtè præcipiendo mandamus, quatenus certum numerum bellatorum, vel pro certo numero certam pecuniæ quantitatem, in proximè sequenti Martio, pensata facultate cujuslibet, ad expugnandam paganorum barbariem & servandam hereditatem Domini destinatis, quam ipse proprio sanguine comparavit. Si quis autem (quod non credimus) constitutioni tam piæ ac necessariæ præsumperit obviare, sicut factorum canonum transgressorem decrevimus puniendum, & usque ad satisfactionem condignam ab officio censemus manere suspensum. De Dei ergo misericordia & beatorum Apostolorum Petri & Pauli auctoritate confisi, ex illa quam nobis Deus, licet indignis, ligandi & solvendi contulit potestate, omnibus qui laborem hujus itineris in personis propriis subierint & expensis, plenam peccatorum suorum, de quibus oris & cordis egerint pœnitentiam, veniam indulgemus, & in retributione justorum salutis æternæ pollicemur augmentum. Eis autem qui non in personis propriis illuc accesserint, sed in suis tantum expensis juxta facultatem & qualitatem suam viros idoneos destinaverint illic saltem per biennium moraturos, & illis similiter qui licet in alienis expensis, in propriis tamen personis assumptæ peregrinationis laborem impleverint, plenam suorum conce-

* Hac addita sunt ex Rogerio de Hoveden.

dimus veniam peccatorum. Hujus quoque remissionis volumus esse participes, juxta quantitatem subsidij, ac præcipue secundum devotionis affectum, qui ad subventionem illius terræ de bonis suis congruè ministrabunt. [* Ut autem expeditius & securius ad subventionem terræ nativitatis Dominicæ quilibet accingatur,] Bona insuper ipsorum, ex quo crucem susceperint, sub beati Petri & nostra protectione suscipimus, nec non & sub Archiepiscoporum & omnium Prælatorum Ecclesiæ Dei defensione consistent, statuentes ut donec de ipsorum obitu vel reditu certissimè cognoscatur, integra maneant, & quieta consistent. Quod si quisquam contra præsumperit, per censuram ecclesiasticam appellatione postposita compescatur. Si qui verò proficiscentium illuc ad præstandas usuras juramento tenentur alstricti, vos, fratres Archiepiscopi & Episcopi, per vestras dioeceses creditores eorum sublato appellationis obstaculo, eadem districtione cogatis, ut eos à sacramento penitus absolventes, ab usurarum ulterius exactione desistant. Quod si quisquam creditorum eos ad solutionem coegerit usurarum, eum ad restitutionem earum sublato appellationis obstaculo, districtione simili compellatis. Iudæos verò ad remittendas ipsis usuras per vos, filij Principes, & seculares compelli præcipimus potestatem, & donec eas remiserint, ab universis Christi fidelibus, tam in mercimoniis, quam aliis, per excommunicationis sententiam eis jubemus communionem omnimodam denegari. Ab hoc igitur opere nullus omnino se subtrahat, cum id non à nobis sed ab ipsis fuerit Apostolis institutum, qui collectas faciebant in gentibus, ut fratribus in Hierosalem laborantibus subvenirent. Nolumus autem vos de divina misericordia desperare, quantumcunque sit Dominus peccatis nostris iratus, quin in manu vestra perficiat, si, prout debetis, in humilitate cordis & corporis iter fueritis peregrinationis aggressi, quod majoribus non concessit. Consenserunt enim majores forsitan, & dixissent: *Manus nostra excelsa, & non Deus, fecit hæc omnia;* & sibi, non Deo, victoriæ gloriam ascripsissent. Speramus enim quod non in ira misericordias continebit, qui cum iratus est, non obliviscitur misereri, nos admonens & exhortans: *Convertimini ad me,*

* Et hæc præterea addita sunt a Rogerio.

Et ego convertat ad vos. Credimus etiam quòd si ambulaveritis in lege Domini, non eorum sequentes vestigia qui vani facti sunt post vanitatem euntes, qui comestationibus & ebrietatibus voluptuosè vacabant, & ea exercebant in partibus transmarinis quæ in terra natiuitatis propriæ sine multa infamia & detractatione plurima non auferent, sed spem vestram in eo solummodo posueritis qui non deserit sperantes in se, non tantum ab illicitis sed quibusdam etiam licitis abstinentes, is qui currum & exercitum Pharaonis projecit in mare, arcus fortium infirmabit, & inimicos crucis Christi à facie vestra delebit ut lutum platearum, non nobis aut vobis sed nomini suo dans gloriam, qui est gloriosus in sanctis, mirabilis in maiestate, faciens prodigia, & post lacrymationem & fletum, gaudium & exultationem inducens. Ad hæc autem expeditius & melius exequenda vos, fratres Archiepiscopo, Nemaufen. & Aurasicen. Episcopi, duximus deputandos, qui verbum Domini ceteris proponatis, & ad implendum mandatum apostolicum coepiscopos vestros & alios invitantes, taliter exequamini causam Domini, quòd & vos hujus sitis remissionis participes, & in hoc devotio vestra plenius elucescat. ad quod etiam laudabilius exequendum vobis unum de fratribus militiæ Templi, alterum verò de fratribus Hierosolymitani Hospitalis, viros honestos & providos, assumatis. Datum Reat. XVIII. Kal. Septembris.

In eundem modum scriptum est Lugdunen. & Viennen. Archiepiscopis, Abbatibus quoque, Prioribus, & aliis Ecclesiarum Prælati, Comitibus, & Baronibus, & universo populo in utraque provincia constitutis. In eundem modum universis de regno Franciæ, Angliæ, Vngariæ, & Siciliæ.

EPISCOPO ET CAPITULO
Tarvisin.

Licet ex collata nobis à Domino plenitudine potestatis, & auctoritate Lateranen. Concilij, Præposituram Ecclesiæ vestræ, quæ jam ultra duodecim annos (sicut accepimus certa relatione) vacavit, liberè conferre possemus, utpote cujus donatio ad nos jam est juxta idem Concilium devoluta, volumus tamen honori vestro deferre, ac vobis ex

nostro meritum comparare. Ideòque discretionem vestram rogamus, monemus, & exhortamur in Domino, & per apostolica scripta præcipiendo mandamus, quatenus dilectum filium B. Subdiacolum nostrum, quem suæ nobilitatis, literaturæ, ac honestatis intuitu nos & fratres nostri sincera caritatis brachiis amplexamur, in Præpositum Ecclesiæ vestræ ob reverentiam sedis apost. recipere non tardetis, cum integritate omnimoda in qua Præpositus aliquis eam unquam noscitur habuisse; in choro etiam stallum Præpositi ac locum in Capitulo ei sine difficultate qualibet assignetis, facientes de necessitate virtutem, & mandatis nostris humiliter & devotè parentes; scituri quia quod de ipso incepimus, relinquemus nullatenus imperfectum. Ad hæc, auctoritate vobis præsentium districtius inhibemus, ne post literarum nostrarum susceptionem alij cuiquam Præposituram ipsam præsumatis conferre, vel circa eam aliquid innovare. Quòd si (quod non credimus) secus fuerit præsumptum à vobis, nos factum vestrum nullum esse decernimus, & carere prorsus robore firmitatis. Venerabili etiam fratri nostro Mantuan. Episcopo per apostolica scripta præcipiendo mandamus ut vobis in executione mandati nostri cessantibus, non obstante sacramento quod de non eligendo Præposito præstitisse dicimini, cum eum id exequi vestro non sit juramento contrarium, & juramentum vestrum minùs videatur fuisse discretum, ipse subl. appellationis obstaculo de prædicta eum Præpositura auctoritate nostra investiat, & in corporalem possessionem inducat, stallum in choro & locum in Capitulo assignando, & quod fecerit, per censuram eccle. faciat inviolabiliter observari, contradictores eadem distinctione compescens. Nullis literis obst. &c. Datum Reat. Non. Augusti.

Illi scriptum est ut hoc faciat.

ARCHIEPISCOPO SENONEN.
& P. S. Mariæ in via lata Diacono
Card. apostolicæ sedis Legato.

Constitutus in præsentia dilecti filij nostri G. sancti Angeli Diaconi Cardinalis Petrus Clericus, quem ei concesseramus & parti alteri auditorem, proposuit coram ipso, quòd cum olim

*Epist. 338.
Vt certus Canonico-
rum numero-
rum juramen-
to firmatus, non
augeatur.
Cap. Constitutus.
De rescriptis.*

B b ij

*Epist. 337.
De collatione
Præposituræ
Tarvisinæ, quæ
jam erat ad Se-
dem devoluta.*